

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

PR.62/01.03.18
CEB
**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2.1946 din 23.03 2018
La nr. 62 din 01 martie 2018

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra nivelului coruptibilității proiectului legii cu privire la completarea art.6 alin.(10) din Codul fiscal nr.1163-XIII din 24.04.1997.

Anexă: – 3 (trei) file.

Director

Bogdan ZUMBREANU

Ex.: Vadim Curnei
Tel.: 022/257308

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA			
D.D.P. Nr. <u>698</u>			
" <u>26</u> "	<u>03</u>	<u>2018</u>	
Ora _____			

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO18/4875 din 21.03.2018

la proiectul de lege cu privire la completarea articolului 6 alin.(10) din Codul fiscal nr.1163-XIII din 24.04.1997 (se completează cu norma „Impozitul pe venitul persoanelor fizice se virează în conformitate cu domiciliul sau reședința acestora”)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al inițiativei legislative este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;

- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul la proiectul prenotat al părților interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

Totodată, anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie nu se regăsește pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, ceea ce constituie o abatere de la prevederile legale cu privire la transparența procesului de elaborare a deciziilor, statuate la art.8 lit.a) din Legea nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Deși proiectul a fost elaborat cu abateri de la normele legale cu privire la transparența în procesul decizional, părțile interesate au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă se menționează că „*impozitul pe venitul persoanelor fizice în cea mai mare parte este reținut de patron la locul de muncă și transferat conform legislației bugetului de stat. Ulterior, conform legislației privind finanțele publice locale se fac defalcări în cote procentuale din impozitul pe venit în dependență de impozitul colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective*".

Prin proiect autorul propune amendamente la articolul 6 alin.(10) din Codul fiscal prin completarea acestuia cu o normă care să prevadă că impozitul pe venitul persoanelor fizice să se vireze în conformitate cu domiciliul sau reședința acestora.

În urma analizei efectuate se constată că scopul anunțat de autor în nota informativă corespunde prevederilor proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Autorul proiectului urmărește asigurarea interesului public prin modificarea unor norme ce țin de politica bugetar-fiscală a țării. Astfel, normele vor fi considerate că respectă interesul public dacă vor fi aduse argumente concludente în ceea ce privește impactul pozitiv al acestora întru dezvoltarea Republicii Moldova și în ceea ce privește corelarea acestora cu politicile bugetar-fiscale promovate și acceptate la nivel național.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de *"nota informativă care include:*

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;*
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;*
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză."*

Autorul proiectului consideră că norma „Impozitul pe venitul persoanelor fizice se virează în conformitate cu domiciliul sau reședința acestuia” va constitui „o măsură care va reprezenta o creștere semnificativă a veniturilor bugetelor locale și un impuls de dezvoltare, în special pentru comunitățile rurale, locuitorii cărora într-un număr mare desfășoară activități în centre urbane mari”.

Nota informativă descrie condițiile care au impus elaborarea proiectului, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, redând în acest sens principalele prevederi ale proiectului și evidențiind elementele noi pe care le introduce proiectul în raport cu reglementările existente.

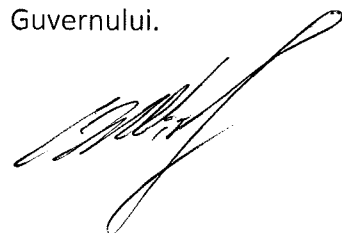
Prin urmare, nota informativă a proiectului întrunește condițiile menționate în art.20 din Legea nr.780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative.

Cu toate acestea, promovarea proiectului urmează să fie corelată cu politicile statului în domeniul bugetar-fiscal.

Astfel, potrivit art.131 alin.(4) din Constituție „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”.

Curtea Constituțională, în Hotărârea nr.6 din 13.03.2014 stabilește că „legiuitorul constituant a urmărit necesitatea obținerii acceptului obligatoriu al Guvernului în privința oricăror propuneri legislative sau amendamente care implică majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor sau împrumuturilor”. Potrivit jurisprudenței sale anterioare (Hotărârea nr.2 din 28.01.2014), Curtea reiterează că „prevederile alineatului (4) din art.131 al Constituției consacră obligativitatea existenței acceptului prealabil al Guvernului în privința amendamentelor sau propunerilor legislative care implică majorarea sau reducerea cheltuielilor, veniturilor sau împrumuturilor drept o condiție imperativă, de la care nu poate deroga legislativul în procesul aprobării bugetului public național, nerespectarea căreia constituie o încălcare a procedurii stabilite de Constituție, în materie de legiferare în domeniul bugetar. Acest principiu este incident procedurii bugetare”.

Prin urmare, Parlamentul poate să supună procedurii de vot proiectul propus doar după avizarea corespunzătoare a acestuia de către Guvern și manifestarea acceptului expres de asumare a executării bugetului public național și a politicii bugetar-fiscale aprobate, deoarece realizarea bugetului constituie un act fundamental al politicii economice și sociale a Guvernului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină *"d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură"*.

Autorul proiectului nu menționează în mod expres dacă prevederile proiectului necesită alocări de mijloace financiare din bugetul de stat.

Totuși, schimbarea modalității de percepere și virării a impozitului pe venitul persoanelor fizice poate duce la o re poziționare a alocărilor mijloacelor financiare publice unităților administrativ-teritoriale, unele bugete vor crește, altele se vor diminua.

În acest context, autorul nu menționează un eventual impact economic negativ urmare a implementării normei din proiect.

În final, se reiterează faptul că proiectul urmează să fie corelat cu politicile actuale ale Guvernului în domeniul politicilor bugetar-fiscale.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative *"textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]"*

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]"

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]"

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se evită tautologiile juridice; [...]"

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

Deși în mod direct proiectul nu conține norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu alte acte normative în vigoare, proiectul urmează să fie corelat cu politicile statului în domeniul bugetar-fiscal în vederea

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

În mod direct proiectul nu reglementează activitatea entităților publice și ale agenților publici din

cadrul acestora.

Însă, urmare a schimbării modalității de virare a impozitului pe venit al persoanelor fizice se constată că aceasta va presupune activitatea entităților publice cu atribuții de reglementare în acest sens.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Prin proiect se propune ca Impozitul pe venitul persoanelor fizice să se vireze în conformitate cu domiciliul sau reședința acestora.

Potrivit autorului, *„o astfel de măsură va reprezenta o creștere semnificativă a veniturilor bugetelor locale și un impuls de dezvoltare, în special pentru comunitățile rurale, locuitorii cărora într-un număr mare desfășoară activități în centre urbane mari”*.

Elaborarea proiectului a fost dictată în opinia autorului de faptul că *„ținând cont că impozitul pe venitul persoanelor fizice în cea mai mare parte este reținut de patron la locul de muncă și transferat conform legislației bugetului de stat (...) comunitățile locale în care o persoană fizică locuiește și beneficiază de toate serviciile comunale, dar care muncește oficial în altă localitate, nu primește nici o contribuție din rezultatul activității de muncă a acestei persoane”*.

Se consideră că în nota informativă urmează să se conțină o analiză ex-ante a impactului amendamentului propus asupra sistemului bugetar-fiscal al țării.

Promovarea proiectului în continuare urmează să fie corelată cu politicile bugetar-fiscale promovate în condițiile art.131 alin.(4) din Constituție care prevede că *„Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”*.

Parlamentul Republicii Moldova poate să supună examinării proiectul prenotat doar după avizarea corespunzătoare a acestuia de către Guvern și manifestarea acceptului expres de asumare a executării bugetului public național și a politicii bugetar-fiscale aprobate, precum și prin prisma obiectivelor politicilor fiscal și vamale, și politicii de administrare fiscal și vamală pentru anul 2018.

21.03.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim CURMEI, Șef secție

